

OPERASYON CYCLONE

ABD'nin en büyük gizli operasyonunun hikayesi

Dönemin CIA Direktörü William Casey, operasyonun en tutkulu savunucusu olacaktı. Casey, sadece Sovyetleri Afganistan'da alt etmekle yetinmiyordu; Afganistan üzerinden Sovyetler Birliği'nin işgalindeki Müslüman cumhuriyetlerine de sızmak istiyordu. Caseyin'in vizyonu ve planları aslında görüntüden daha büyüktü: İslami motivasyonu kullanarak Sovyet İmparatorluğu'nu içeriden çökertmek.

ENİS BEHİÇ MALMÖ

1979 yazının sıcak bir Temmuz gününde, Washington'da tarihe damga vuracak bir imza atıldı. Dönemin Başkanı Jimmy Carter, *"Finding on Afghanistan"* başlıklı kimsenin bilmediği, gizli bir belgeyi imzalayacaktı. Carter, muhtemelen bunun dünya tarihini nasıl değiştireceğini tam olarak öngöremiyordu. Tarih 3 Temmuz 1979'du ve bu imza ile ABD Afgan mücahitlere desteğini resmen başlatıyordu. Bu süreç; Amerika'nın İslam ülkelerinde kuracağı *"stars and stripes tarzı İslamcılık"* sürecinin başlangıcıydı.

Ancak işin ilginç yanı şuydu: Bu destek, Sovyetlerin Afganistan'ı işgal etmesinden tam altı ay önce başlamıştı. Evet, yanlış duymadınız. ABD, Sovyetler henüz sınırı geçmeden önce, onları *"Afganistan tuzağına"* çekmek için harekete geçmişti.

Finding on Afghanistan stratejisinin beyni, Ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski'yden başkası değildi. Polonya asıllı bu zeki diplomat, Amerika'nın yıllar süren Vietnam yenilgisinden ilham alarak, Sovyetlere *"kendi Vietnam'larını"* yaşatmak istiyordu. 1998'de verdiği ünlü röportajda bu gerçeği itiraf edecekti: *"Sovyetleri Afganistan'a çekmek için Afgan mücahitlere gizli yardım yapma kararını aldık. Bu yardımın Afganistan'a Sovyet müdahalesini artıracağını biliyorduk."*

Başlangıçta mütevazı olan operasyon, sadece 500 bin dolarlık bir bütçeye sahipti. Ancak Aralık 1979'da Sovyet tankları Afganistan'a girdiğinde, oyunun kuralları tamamen değişti.

Küçük Operasyondan Dev Projeye

Başkan Ronald Reagan'ın Beyaz Saray'a yerleşmesiyle birlikte, Operasyon Cyclone adeta hızla ve dramatik şekilde büyümeye, güçlenmeye başladı. Roland Reagan'in felsefesi net ve kararlıydı: *"Özgürlük Savaşçıları"* desteklenecek, komünizm geri püskürtülecekti.

Dönemin CIA Direktörü William Casey, operasyonun en tutkulu savunucusu olacaktı. Casey, sadece Sovyetleri Afganistan'da alt etmekle yetinmiyordu; Afganistan üzerinden Sovyetler Birliği'nin işgalindeki Müslüman cumhuriyetlerine de sızmak istiyordu. Casey'nin vizyonu ve planları aslında görünenden daha büyüktü: İslami motivasyonu kullanarak Sovyet İmparatorluğu'nu içeriden çökertmek.

Zamanla rakamlar Casey'nin tutkusunu yansıtacaktı. 1981'de yıllık 30 milyon dolar olan Afganistan'a Rusları çekmenin bütçesi, 1985'te 250 milyon dolara fırladı. 1986-1987'nin doruk yıllarında ise yıllık bütçe astronomik bir rakama ulaştı: 630 milyon dolar! Bu, dönemin koşullarında CIA'nin toplam gizli operasyonlar bütçesinin yarısını oluşturuyordu.

Casey'nin çalışma tarzı da dikkat çekiciydi. Normal diplomatik kanalları atlayarak Pakistan'ı düzenli olarak ziyaret ediyor, ISI *(Inter-Services Intelligence - Pakistan İstihbarat Servisi)* yetkilileriyle doğrudan görüşüyordu. Bu yaklaşım operasyona hız kazandırıyor ama aynı zamanda kontrol mekanizmalarını da tehlikeye atıyordu.

Langley'deki Gizli Dünya

CIA'nin Virginia'daki yerleşkesinde; Langley merkezinde, özel bir kat tamamen Afganistan operasyonuna tahsis edilmişti. William Casey, 150 kişinin çalıştığı katta, adeta küresel bir orkestra şefi gibi dünya çapında 2000'e yakın operasyonel personeli yönetiyordu.

O kattaki güvenlik önlemleri paranoyak derecesine ulaştı. Afganistan masasında çalışan personelin diğer CIA operasyonları hakkında bilgi sahibi olması yasaklanmıştı. Her şey bölümlendirilmiş, her bilgi parçası kendi kutusu içerisinde tutulmuştu.

Operasyonun finansal yapısı ise tam bir muamma gibiydi. Üç ana kaynaktan beslenen sistem şöyle işliyordu:

ABD Katkısı: Kongre'nin gizli alt komitelerinin onayladığı *"siyah bütçe"* fonları, genellikle Savunma Bakanlığı bütçesinin derinliklerine gömülü şekilde aktarılıyordu.

Suudi Katkısı: Suudi Arabistan, *"dolara karşı dolar"* prensibiyle *(ABD 1 dolar veriyorsa, Suudi Arabistan da 1 dolar veriyor, ABD 10 milyon dolar ayırıyorsa, Suudiler de 10 milyon dolar koyuyor)* ABD'nin verdiği her dolar için eşit miktarda katkı sağlıyordu. Bu paranın akışı, doğrudan Pakistan istihbarat servisi ISI'ye havale şeklinde gerçekleşiyordu.

Özel Bağışlar: Körfez ülkelerindeki zengin iş adamları ve dini vakıflardan gelen bağışlar, Maktab al-Khidamat gibi *"yardım kuruluşları"* kisvesi altında sisteme dahil ediliyordu.

BCCI: Gizli Operasyonun Bankası

Bu karmaşık para akışının kalbi, Bank of Credit and Commerce International *(BCCI)* adlı Pakistan merkezli bankada atıyordu. Banka, 1972'de Pakistan asıllı banker Agha Hasan Abedi tarafından kurulmuştu. Lüksemburg merkezli ama dünya çapında 73 ülkede faaliyet gösteriyordu.

BCCI, sadece para transfer et-

Foto: Shutterstock.comtcom